

Sygn. akt II UK 499/15

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska

w sprawie z wniosku M. M. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
z udziałem zainteresowanej A. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą
w W.
o ustalenie istnienia ubezpieczenia społecznego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 6 września 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 1 kwietnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem dnia 1 kwietnia 2015 r. Sąd Apelacyjny, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) w sprawie M. M. K. z udziałem zainteresowanego A., Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, [...] Oddział w W., oddalił apelację ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 5 czerwca 2014 r., oddalającego jej odwołanie od decyzji ustalającej niepodleganie obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w okresie od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 30 kwietnia 2009 r. Według ustaleń, ubezpieczona została zgłoszona przez płatnika do tych ubezpieczeń z tytułu zawartej umowy o pracę nakładczą. W ramach umowy powinna rozprowadzać pakiety reklamowe wśród klientów spółki w liczbie 322

miesięcznie, a w rzeczywistości otrzymywała miesięcznie różne ilości materiałów i dokonywała wysyłki około 8 pakietów. Tylko w grudniu 2008 r. oraz w styczniu i lutym 2009 r. ubezpieczona, jako nakładca, osiągnęła 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę. Jednocześnie od dnia 22 stycznia 2007 r. prowadzi ona własną działalność gospodarczą, z tytułu której w okresie od dnia 22 stycznia 2007 r. do dnia 27 lutego 2009 r. podlegała tylko ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Sąd drugiej instancji rozważył, że stosownie do § 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 r. w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą (Dz.U. z 1976 r. Nr 3, poz. 19 ze zm.) minimalna miesięczna ilość pracy wykonawcy powinna być tak ustalona, aby jej wykonanie zapewniało uzyskanie co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia. Oświadczenia woli stron umowy ocenił jako dotknięte pozornością ze względu ich nierealizowanie w trakcie jej wykonywania.

Skarga kasacyjna ubezpieczonej została oparta na obydwu podstawach kasacyjnych, a z wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania, złożonego na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. wynika, że „w ustalonym stanie faktycznym tej sprawy zachodzi istotna rozbieżność między zaskarżonym orzeczeniem Sądu Apelacyjnego oraz ugruntowaną linią orzecznictwa Sądu Najwyższego w przedmiocie podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nakładczą. Przemawia za tym treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14.11.2012 r. (sygn. akt I UK 247/12, OSNP z 2014 r. Nr 3, poz. 47) (...) oraz w porównaniu z tym wyrokiem treść zaskarżonego orzeczenia, którym Sąd Apelacyjny *de facto* zatwierdził niesłuszną decyzję organu rentowego. Ubezpieczona przedstawiła wszelkie okoliczności faktyczne, jak i dowody przemawiające za zasadnością uwzględnienia jej wniosku odnośnie uznania jej podlegania w zakresie ubezpieczeń społecznych na podstawie umowy o pracę nakładczą. Uzasadnia to brak spójności kwestionowanego orzeczenia oraz brak jego zgodności z ugruntowaną linią orzecznictwa Sądu Najwyższego w tej materii. Zaskarżony wyrok nie tworzy jednolitej linii orzeczniczej z powołanym wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 14.11.2012 r.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżąca powołała się na przyczyny kasacyjne wymienione w art. 398⁹ § 1 pkt. 2 i 4, twierdząc, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazano, że istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinno dotyczyć kwestii prawnych budzących rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Twierdzenie o występowaniu takiego zagadnienia jest uzasadnione tylko wtedy, gdy nie było ono rozstrzygane przez Sąd Najwyższy lub gdy istnieją rozbieżne poglądy wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (postanowienia Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Wskazane przez skarżącą problemy prawne zostały rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy jednolicie. Przesądzone zostało, że do osób wykonujących pracę nakładczą stosuje się przepisy prawa pracy jedynie w zakresie określonym w przepisach szczególnych i zasada ta odnosi się także do uprawnień na podstawie prawa ubezpieczenia społecznego (por. art. 303 § 1 k.p. oraz wyrok Trybunału Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 lutego 1961 r., II TR 1920/60 z glosą W. Szuberta, Państwo i Prawo 1962 nr 3, s. 543, uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 1991 r., III PZP 17/90, OSP 1991 nr 10, poz. 250 oraz uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 1965 r., III PO 31/65, OSPiKA 1966 nr 4, poz. 82, z dnia 8 grudnia 1975 r., III PZP 15/75, OSNCP 1976 nr 5, poz. 108 i z dnia 17 lipca 1991 r., II UZP 9/91, OSNCAP 1992 nr 2, poz. 32, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2011 r., I UK 233/11, niepublikowane).

O pracowniczym, a jednocześnie ubezpieczeniowym statusie wykonawcy umowy o pracę nakładczą decyduje nie tylko określenie, lecz także wykonywanie miesięcznej ilości pracy określonej w umowie, przy czym określenie i uzyskiwanie minimum jest konieczne (konstrukcyjne) dla możliwości potraktowania umowy o pracę nakładczą na równi ze stosunkiem pracy. Warunki zrównania uprawnień wykonawców pracy nakładczej z pracownikami zostały uregulowane na podstawie delegacji zawartej w art. 303 k.p. w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 31

grudnia 1975 r., według którego strony mają określić taką minimalną miesięczną ilość pracy, która pozwala na uzyskiwanie wynagrodzenia w wysokości określonej co do swej dolnej granicy. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że podleganiu ubezpieczeniu społecznemu nie decyduje treść, lecz sposób wykonywania umowy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2000 r., I PKN 594/99, OSNAPiUS 2001 nr 21, poz. 637, z dnia 4 października 2007 r., I UK 116/07, OSNP 2008 nr 23-24, poz. 355, z dnia 3 czerwca 2008 r., I PK 311/07, OSNP 2009 nr 19-20, poz. 258). W związku z tym w wyroku z dnia 9 stycznia 2008 r., III UK 75/07 (OSNP 2009 nr 3-4, poz. 53) uznał, że umowa o pracę nakładczą, na podstawie której strony nie realizowały konstrukcyjnych cech (elementów) tego zobowiązania dotyczących rozmiaru wykonywanej pracy w ilości gwarantującej wynagrodzenie w wysokości co najmniej połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę, nie stanowi tytułu podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym (art. 6 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 9 ust. 2 *in fine* ustawy systemowej). Pogląd ten został powtórzony w kolejnych wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 9 stycznia 2008 r., III UK 73/07, III UK 74/07, III UK 75/07, III UK 76/07, III UK 77/07; z 17 kwietnia 2009 r., I UK 314/08 (OSNP 2010 nr 21-22, poz. 272), z dnia 19 stycznia 2010 r., I UK 261/09 (niepubl.), z dnia 21 maja 2010 r., I UK 43/10 (niepubl.), z dnia 18 kwietnia 2012 r., II UK 182/11 (Monitor Prawa Pracy 2012 nr 8, s. 437) i z dnia 5 lipca 2012 r., I UK 101/12 (niepubl.).

Przedstawione stanowisko judykatury dowodzi, że argumenty użyte w skardze na uzasadnienie przyjęcia jej do rozpoznania są nietrafne i nie uzasadniają występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Skarga kasacyjna nie może być uznana także za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałyby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa wątpliwości wymagające wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398⁹ § 1 k.p.c. i art. 98 k.p.c.).

